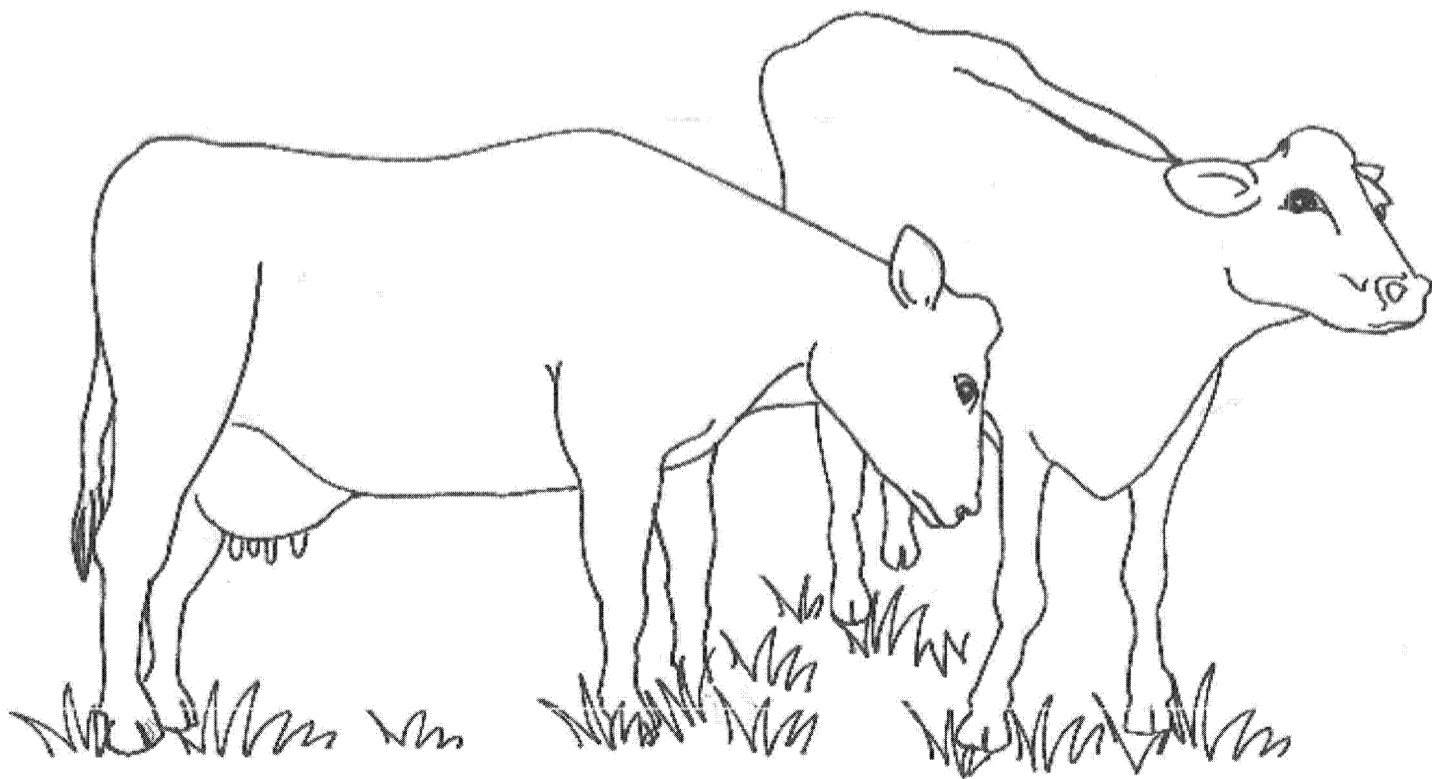

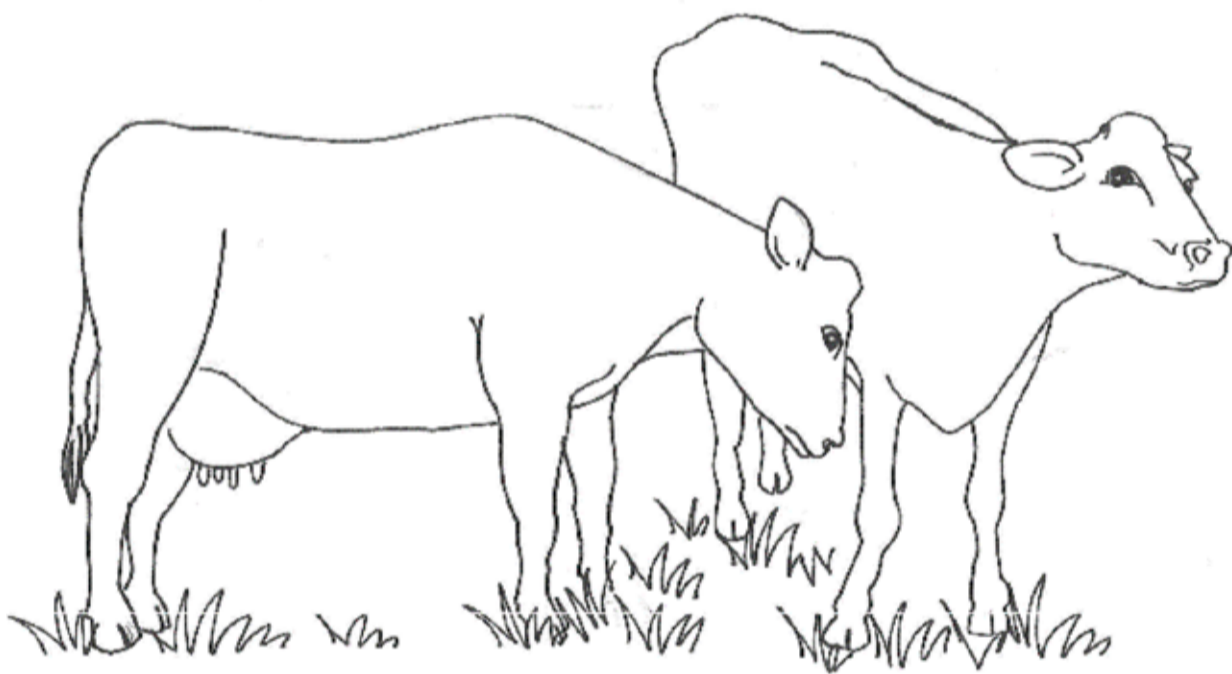
HUR PRATAR FREDRIKSDALS HUSDJUR? ! ?

Runt Fredriksdals stall hittar du skyltar om några av lantrasdjuren. Alla raser och individer har olika beteende och personligheter. Gemensamt för dem alla är att de har fullt med känslor och att de har ett språk för att kunna prata med varandra och kanske med dig. De kan använda olika läten när de pratar med varandra, men framför allt använder de dofter eller kroppsspråk. Djur gör många fler tecken till varandra med kroppen än de gör ljud.

NÖTKREATUR (KOR, TJURAR OCH KALVAR)

Kor pratar framför allt med varandra genom olika kroppsställningar och beröring eller genom att visa upp hornen, men också genom läten. Kor är typiska flockdjur med en tydlig rangordning. De vill vara i sin flock och isoleras en ko i en hage råmar den genast efter de andra djuren för att återförenas med dem.

Hur en ko håller huvudet när den möter en annan ko kan visa om den står högre i rang än den andra kon och bestämmer, eller om den står lågt i rang och känner sig underlägsen. När två kor vill ha samma sak närmar de sig varandra ofta med huvudena sänkta. Den ko som står högt i rang hotar motståndaren genom att hålla huvud och horn (eller där hornen skulle suttit) i attackställning. Även ko-raser som inte har horn betar sig på det här sättet, precis som deras vilda förfäder med horn. Är kon som blir hotad lägre i rang är hon ofta svagare och visar att hon accepterar sin underlägsenhet och stoppar fortsatt aggression genom att sänka huvudet och föra det åt sidan, så att hornen riktas bort ifrån den hotande kon.

FREDRIKSDALS NÖTKREATUR ÄR AV RASERNA RÖDKULLOR OCH VÄNEKOR.

KATTER

En katt kan kommunicera med dig på många olika sätt. Med dofter, läten och kroppsspråk. Katten har många olika läten för olika saker och känner man katten väl kan man förstå vad den vill. Dofter är väldigt viktiga i katters liv och när den stryker sig mot dig doftmarkerar katten dig, vilket gör att den känner sig trygg med dig. Du kan förstå en hel del av vad katten vill bara genom att titta på svansen.

Den här katten är på gott humör. Svansen är lite svängd nedåt och toppen på svansen lite svängd uppåt.

Om katten är glad och gärna kommer fram och pratar med dig står svansen upp och toppen lutar över lite.

När katten håller svansen stilla men det rycker i toppen då och då är det bäst att inte gå fram och klappa den. Då är den lite irriterad och fundersam.

Om svansen svänger kraftigt från sida till sida är den arg. Då ska du låta den vara och gå ifrån den.

Om katten har svansen rakt upp och pälsen är utstående har den rest ragg och är riktigt arg. Då har du inte förstått kattens tidigare signaler om att den vill vara ifred. Låter du inte den vara kan den anfälla.

Om katten låter sig bli klappad av dig och tycker att det är riktigt skönt spinner den, ett vibrerande läte avges. Känner den sig riktigt trygg kan den till och med rulla över på rygg och visa sin mage och visa sin tillit. Katten kan ändå tycka att det känns obehagligt att bli klappad på magen och då reagera med att markera mot dig genom att låtsas bita dig. Då är det bäst att låta katten vara annars kan den bli riktigt arg och faktiskt bita. Det är viktigt att lyssna när katten kommunicerar med dig.

Katter är renliga djur och lägger ner mycket tid på att putsa sin päls genom att slicka sig. För att komma åt huvudet slickar den på sin tass och stryker den över huvudet. Genom att putsa sig får den också fett från hudkörtlar som håller pälsen vattentät och skyddar mot kyla. Efter man har kelat med katten slickar den ofta sin päls för att lägga den tillrätta, smaka av den doft du har gett katten för att få koll på vem du är och för att få tillbaka sin egen doft.

HÄSTAR

Ett väldigt viktigt sätt för hästar att kommunicera med varandra är genom hur de håller sina öron och genom hästansiktets mimik.

Öronen lite snett bakåt eller utåt åt sidorna – hästen är avslappnad och vilar.

Öronen spetsade framåt – hästen lyssnar och är nyfiken.

Öronen strukna bakåt – hästen är rädd eller irriterad och kanske till och med arg.

Öronen är tätt bakåtstrukna och visar tänderna – hotfull

Ett öra bakåt – kan betyda att hästen lyssnar.

Om hästen ser någon fara som hotar ställer den sig med högt huvud och svans, då ser andra hästar direkt att det är något farligt på gång. Om en häst är nervös fladdrar den med öronen. En rädd häst gör det ännu mer, öronen spelar åt alla håll, hela kroppen är på spänn och hästen visar ofta vitögat, det vill säga mycket av ögonvitan syns.

Hästar har perioder av vila utspridda över hela dygnet. Ofta vilar de stående på tre ben och håller ett ben avslappnat, lätt lyft. Halsen är också avslappnad och huvudet sänkt och ögonen kanske slutna. De kan också ligga ner på marken i olika ställningar, men någon av hästarna i flocken brukar alltid stå upp och hålla vakt. Om en häst är helt trygg kan den ligga på sidan, nästan som om den vore död.

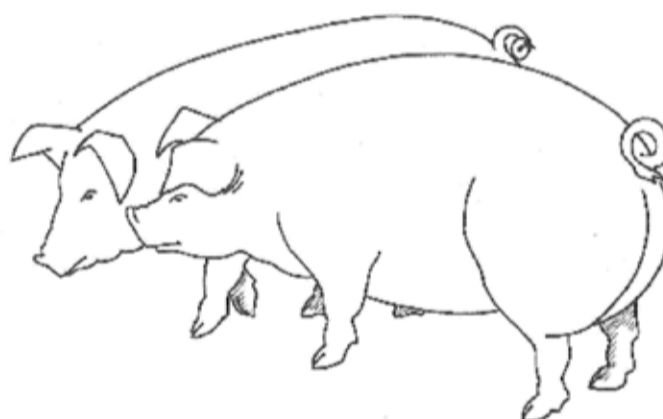
FREDRIKSDALS HÄSTAR ÄR AV RASERNA NORDSVENSK BRUKSHÄST OCH ARDENNER.

GRISAR

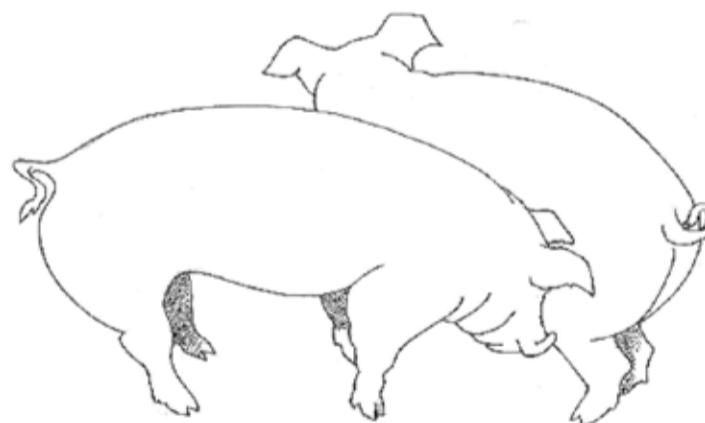
Grisars viktigaste sätt att kommunicera med varandra är genom ljud och lukt. Grisar har inte ett särskilt varierat kroppsspråk på grund av sin kroppsbyggnad och de har inte heller mycket ansiktsmuskler som kan ge dem olika ansiktsmimik. Det är därför kroppsställningar i kombination med beröring är viktiga.

När två grisar möts nosar de på varandra, framför allt i ansiktet, där det finns många körtlar som utsöndrar dofter. En nosning i ansiktet kan också uppfattas som ett hot och göra den andra grisen arg, därför luktar grisarna också på kroppens sida, längs magen och runt köns- och analöppningarna. En gris som står högt i rang bestämmer. Den är stor och tung och ofta gammal, men inte så gammal att den börjar bli svag och inte kan försvara sin position. En galt (hane) är oftast högre i rang än en sugga (hona). Här kan man ofta se att galten bestämmer när de får mat, då bestämmer han var han vill äta och knuffar undan suggan.

Om två grisar som har olika rang möts ansikte mot ansikte kan man se vem som bestämmer. Den överlägsna grisen nosar i ansiktet och den andra viker ner huvudet snett bakåt. Det är en signal som visar underlägsenhet och gör den överlägsna grisen lugn.

Om en gris är sur eller arg på en annan gris eller vill ha samma sak som den, visar den ofta det genom att stöta sitt huvud mot huvudet eller sidan på den andra grisen.

Galtar är alltid intresserade av att para sig oavsett tid på året. De kontrollerar i vilket stadium i brunsten suggan är med jämna mellanrum genom att lukta runt könsöppningen och lukta och smaka på urinen. Suggan är bara intresserad av att para sig när hon är brunstig.

Många tror att en glad gris har knorr på svansen. Men knorr på svansen är en bieffekt av avel, precis som att spetshundar har ihoprullad svans. Vildsvin som är grisarnas ursprung har alltid rak svans.

FREDRIKSDALS GRISAR ÄR AV RASEN LINDERÖDSSVIN.

GETTER

Getter är intelligenta och påhittiga djur som inte vill ha långtråkigt. I hagen ser man dem ofta stängas, även honorna för skojs skull, trots att de för länge sedan har bestämt vem som är starkast. De klättrar gärna och tycker om att få lite utsikt och överblick. När människor är i närheten av dem brukar de bli intresserade och när de är i en box i stallet pratar de nyfiket med besökarna med lugna bräkande. Men man får vara försiktig om man vill klappa dem, det finns en risk att man klämmer sig mellan boxen och deras horn. Ibland vill de också stängas lite.

Man ser ibland att bocken sträcker på huvudet och håller nosen högt upp, lyfter på överläppen och andas in. Det gör han om han känner någon doft han aldrig känt förut eller om det är någon doft som är särskilt intressant, exempelvis doften från en hona. På det viset förbättrar han luktsinnet genom att använda ett särskilt organ som sitter i gommen istället för att bara använda nosen. Det kallas att flema. Även honorna kan göra det och andra däggdjur som till exempel häst och får.

FREDRIKSDALS GETTER ÄR AV RASEN GÖINGEGET.

FÅR

Fåren pratar med varandra med hjälp av kroppsställningar, rörelser och beröringar i form av knuffningar och stångningar. När fåren bräker gör de framför allt det för att hålla kontakten med de andra fåren i flocken, eller för att hålla kontakt mellan mor och unge (tacka och lamm). Om ett får kommer ifrån flocken bräker det hela tiden, och om fårflocken hör det svarar de tills de har hittat varandra igen.

När ett får blir hotfullt sänker det huvudet och riktar det mot motståndaren. Ett får som är lägre i rang visar sig underlägsen genom att vika undan huvudet och framkroppen. Om inte det underlägsna fåret ger sig på detta sätt med en gång kan det hotande fåret förstärka signalen genom att stöta eller stänga mot sidan på den andre.

Lukten är viktig för att känna igen varandra i flocken och därför ser man ofta att fåren luktar på varandra runt analöppningen och könsorganen där det sitter många doftkörtlar som ger varje får en egen doft.

FREDRIKSDALS FÅR ÄR AV RASEN VÄRMLANDSFÅR.